

Blijfbonussen bij PZEM voeden het beeld van een graaicultuur

Frank Balkenende 14-12-18, 18:00

Opnieuw is er een rel over de salarissen van managers bij een Zeeuws energiebedrijf. Voor vele tonnen heeft PZEM aanblijfbonussen verstrekt. De publieke aandeelhouders - provincie en gemeenten - eisen dat PZEM daarmee stopt.

De aandeelhouders zijn witheet. Afgelopen woensdag maakte gedeputeerde Carla Schönknecht van haar hart geen moordkuil in de Algemene Aandeelhoudersvergadering. Maak een eind aan de bonuscultuur bij PZEM, was haar heldere boodschap aan de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen. Ze sprak voor alle aandeelhouders, dus ook voor alle Zeeuwse gemeenten. Aanblijfbonussen tot wel de helft van het jaarsalaris zijn niet te rijmen met een energiebedrijf dat verlies maakt, vinden ze.

Nu hebben de aandeelhouders maar beperkt invloed op de salarissen en bonussen bij PZEM. Het lijkt er vooralsnog niet op dat de top van PZEM meteen zwicht. Uit het verweer van president-commissaris Gerard van Harten van PZEM viel woensdag op te maken dat het energiebedrijf medewerkers op sleutelposities koste wat kost binnenboord wil(de) houden. „De aanblijfbonussen waren noodzakelijk om de continuïteit van het energiebedrijf te waarborgen”, sprak Van Harten, die gemoederen onder de aandeelhouders tegelijkertijd probeerde te sussen met de bijzin: ‘Ik begrijp de commotie’.

Lastig parket

Er kwam vanachter de bestuurstafel geen keihard ‘ja, beste aandeelhouders, we gooien het bonusbeleid overboord’. PZEM bevindt zich immers een lastig parket. Het energiebedrijf waarin de energiecentrales zoals de kerncentrale en de Sloecentrale van het toenmalige brede energiebedrijf Delta zijn ondergebracht, draait door de lage energieprijzen jaarlijks vele miljoenen verlies. Omdat de provincie en gemeenten de risico's als eigenaar van een verlieslatend commercieel bedrijf te groot vinden worden, is dan ook aangedrongen op verkoop van bedrijfsonderdelen van PZEM. Het Rijk is in dit scenario om hulp gevraagd voor een oplossing van de kerncentrale.

Dat soort onderzoeken leidde tot onzekerheid op de werkvloer, zegt de top van PZEM. Deskundig personeel zou driftig kunnen gaan solliciteren. Daarom besloot de PZEM-directie medewerkers op sleutelposities een aanblijfbonus tot de helft van het salaris te geven.

De woede van de aandeelhouders is te begrijpen. Ze vangen al jaren geen dividend meer uit het verlieslatende energiebedrijf. Daarnaast gaat het per persoon om grote bedragen. De weggereorganiseerde directeur van de energiehandelstak, die per 1 januari zijn baan kwijtraakt, krijgt naast een aanblijfbonus ook een vertrekpremie mee. Zijn jaarinkomen zou daarmee oplopen tot een half miljoen euro.

Niet de eerste keer

Het is ook niet de eerste keer dat de aandeelhouders aan de bel trekken. Eerder maakten ze bezwaar tegen de aanblijfbonus die algemeen directeur Frank Verhagen vorig jaar kreeg toen hij nog financieel directeur was. Hij beurde een ‘blijfbonus’ van 166.650 euro. Samen met zijn pensioenlasten, onkostenvergoeding en ‘blijfbonus’ was PZEM in 2017 582.000 euro aan hem kwijt.

Het Zeeuwse energiebedrijf, waarvan de provincie en gemeenten aandeelhouders zijn, heeft een geschiedenis van salarisrellen. Terwijl personeel van het destijds noodlijdende Delta in onzekerheid verkeerde over hun baan, weigerde topman Arnoud Kamerbeek in 2016 zijn exorbitante salarisverhoging (van 400.000 euro naar 520.000 euro) terug te draaien. Hij vertrok uiteindelijk met acht ton.

Ineffectief

Bonussen zijn per saldo ineffectief, blijkt uit onderzoek. De druk om doelen te halen wordt zo hoog dat managers aan creativiteit inboeten. Maar nog meer voeden ze het beeld van een gewetenloze graaicultuur. Iedereen herinnert zich bankiers die tijdens de financiële crisis nog doodleuk miljoenen euro's aan bonussen in hun zak staken. Dat gevaar ligt nu ook op de loer. De gemiddelde Zeeuwse belastingbetaler, die indirect opdraait voor de verliezen van PZEM, ziet volgend jaar zijn energierekening met 360 euro stijgen, terwijl managers bij PZEM zomaar een ton opstrijken. De aandeelhouders kunnen dat moeilijk aan de Zeeuwse bevolking verkopen.